DIN ISTORIA FRAZEOLOGIEI RUSE

Katalin Balázs
Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca
balazskaty@yahoo.com

Rezumat. ***From the History of Russian Phraseology***. *In the present paper we intend to have a retrospective of the formation of Russian phraseology as an independent scientific discipline, of the main periods in its development and of the research directions, since the '40s of the twentieth century up to the present, with emphasis on the contribution of Russian linguists in this field*.

Keywords: *phraseology, narrow sense, broad sense, phraseological tradition*.

Unităţile frazeologice au atras atenţia lingviştilor chiar de la începutul lingvisticii ruse, fapt demonstrat prin existenţa în dicţionare şi, de asemenea, în multe lucrări cuprinzătoare a unui material lingvistic încă de la sfârşitul secolului al XVIII-lea. După cum menţionează şi Veronika N. Telia într-o lucrare a sa, la formarea frazeologiei ca disciplină au contribuit scrierile, gramatica lui M.V. Lomonosov, care a observat asemănările cuvântului cu „expresii, „idiomatisme" şi „fraze", cu îmbinările stabile (Telia 1996, 11).

Aşadar, cu mult timp înainte de a fi pusă „piatra de temelie" a acestei discipline, primele premise în definirea teoriei frazeologiei se găsesc în lucrările unor lingvişti ruşi ca A.A. Potebnea, A.A. Šahmatov, F.F. Fortunatov. Între anii 1917–1945, au fost scrise şi publicate lucrări în care s-au conturat bazele teoretice ale frazeologiei ca ramură a lingvisticii, această ultimă propunere aparţinându-i lingvistului E.D. Polivanov (Colţun 2000, 11–13).

Însă, până la momentul consacrării frazeologiei ruse ca o disciplină ştiinţifică de sine stătătoare, s-a parcurs un drum lung. Se poate considera că frazeologia rusă ca ramură a lingvisticii, a ştiinţei limbii a fost întemeiată în anii '40 ai secolului XX şi este legată de numele academicianului **Viktor Vladimirovič Vinogradov**, considerat fondatorul frazeologiei ruse.

Acesta a continuat ideea formulată de E.D. Polivanov, a stabilit noţiunile de bază, obiectivele disciplinei şi, în acelaşi timp, a completat clasificarea frazeologismelor făcută de către lingvistul elveţian Charles Bally, stabilind trei mari categorii în rândul unităţilor stabile (Vinogradov 1947, 143).

BDD-V5045 © 2019 Casa Cărții de Știință
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-27 03:03:38 UTC)

Bazându-se pe *gradul de coeziune* şi *motivare semantică* a elementelor componente, V.V. Vinogradov a stabilit următoarele trei tipuri de îmbinări de cuvinte pentru materialul frazeologic al limbii ruse:

1) *fuziuni frazeologice* (*фразеологические сращения*);
2) *unităţi frazeologice* (*фразеологические единства*);
3) *îmbinări frazeologice* (*фразеологические сочетания*).

Concentrându-se, pe de o parte, pe „criteriul semnificaţiei”, lingvistul rus a delimitat îmbinările stabile care au trecut printr-un transfer semantic de tip metaforic de îmbinările libere de cuvinte rostite în timpul vorbirii, şi, pe de altă parte, pe criteriul numit „imposibilitatea deducerii” sensului (невыводимость значения), adică *sensul unitar al frazeologismului nu reiese (nu se deduce) din sensul elementelor componente*, acesta a conferit un rol accentuat sensului motivat, fapt ce s-a reflectat în diferenţierea a două categorii de frazeologisme: ***fuziuni frazeologice*** (фразеологические сращения) şi ***unităţi frazeologice*** (фразеологические единства), cum ar fi, de exemplu, în limba română *a spăla putina*, *a vorbi între patru ochi*.

În primul exemplu (*a spăla putina*), elementele componente ale fuziunii frazeologice şi-au pierdut complet legătura cu sensul iniţial, s-au desemantizat, expresia în sine este formată pe baza unui înalt grad de abstractizare. În al doilea exemplu (*a vorbi între patru ochi*), considerat unitate frazeologică după criteriile lui Vinogradov, nu s-a produs o abstractizare totală, elementele componente – toate sau doar unele dintre ele – îşi mai păstrează sensul iniţial sau legătura cu acest sens. După cum s-a dovedit, în lucrările lui Vinogradov o contribuţie semnificativă a reprezentat descrierea motivării sensului frazeologismelor.

Un alt rezultat al concepţiei frazeologice a lui V.V. Vinogradov a fost observarea *posibilităţilor de combinare a elementelor componente* ce alcătuiesc unitatea frazeologică (Vinogradov 1947, 151). Sunt structuri frazeologice în care un component se caracterizează printr-un număr redus de combinaţii cu alte cuvinte, realizând sensul general al frazeologismului doar cu un anumit grup de cuvinte ori doar cu un singur cuvânt. În clasificarea lui Vinogradov, acestea alcătuiesc categoria ***îmbinări****lor* ***frazeologice***, categorie căreia pot fi echivalate, conform clasificărilor occidentale, colocaţiile (de exemplu*, a intra în vigoare, tânăr şi neliniştit*).

Odată cu apariţia studiilor lui Vinogradov, frazeologia a devenit unul dintre compartimentele rusisticii care s-a dezvoltat într-un ritm accelerat. Cu toate acestea, nici la începutul secolului al XXI-lea nu sunt clarificate, bine definite unele probleme ale acestei discipline, nu au dispărut contradicţiile dintre lingvişti referitoare la termenul de frazeologism, la aria de cuprindere a frazeologiei sau la caracteristicile categoriale ale unităţilor frazeologice.

BDD-V5045 © 2019 Casa Cărţii de Ştiinţă
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-27 03:03:38 UTC)

Tocmai din acest motiv s-a ajuns la consens de a înțelege frazeologia în *sens restrâns* și în *sens larg*, găsind în așa fel calea de ieșire din situație.

Adepții **sens**ului **restrâns** concep frazeologia doar prin includerea în sfera analizei acesteia a frazeologismelor propriu-zise (idiomuri): a fuziunilor frazeologice și a unităților frazeologice. În cazul idiomurilor, sensul general al expresiei nu se definește prin sensul elementelor din care se compune expresia respectivă.

Acest punct de vedere se regăsește în lucrările lingviștilor ruși ca V.P. Žukov (1986), M.I. Sidorenko (1982), Veronika N. Telia (1966).

Alți cercetători înțeleg frazeologia în **sens larg** (V.L. Arhanghelskij 1964), (N.M. Šanskij 1969), incluzând în cadrul obiectului ei de studiu și proverbele, zicătorile, aforismele, cuvintele înaripate, cuvintele compuse, formulele stereotipe din basme etc.

Potrivit concepției lui **N.V. Šanskij**, – cel mai cunoscut adept al frazeologiei „în sens larg" și care a introdus al patrulea tip de frazeologisme, după cele trei tipuri ale lui V.V. Vinogradov, anume ***expresii frazeologice*** (фразеологические выражения) (Šanskij 1969: 25) –, în frazeologie sunt incluse și citatele, cuvintele înaripate, proverbele etc., toate acele *unități stabile* care se reproduc „de-a gata" în vorbire, care își păstrează același sens unitar și aceeași structură fixă și sunt compuse din cel puțin două cuvinte accentuate (de exemplu, *sabia lui Damocle*; *Frate, frate, dar brânza e pe bani*).

Însuși Vinogradov (1946), într-una din primele sale lucrări de frazeologie, a inclus în categoria unităților frazeologice și proverbele, zicătorile, pentru ca, ulterior, să le excludă din sfera frazeologiei (Vinogradov 1947).

În istoria frazeologiei ruse ca știință, în studierea ei, se pot delimita trei perioade: cea „clasică", „nonclasică" și „postnonclasică" (Telia 1996).

Perioada „clasică" (anii '30 – anii '70 ai secolului XX) este perioada autodefinirii frazeologiei ca disciplină de sine stătătoare și, în același timp, perioada în care această disciplină s-a izolat de celelalte compartimente ale limbii. Cele mai însemnate lucrări științifice ale perioadei în discuție s-au axat pe:

- elaborarea metodologiei de cercetare a frazeologismelor, a tipurilor de frazeologisme;
- stabilirea ariei de cuprindere a disciplinei și a granițelor ei;
- probleme referitoare la caracteristicile frazeologismelor;
- analiza statutului elementelor componente ale frazeologismelor;
- evidențierea principalelor diferențieri, pe de o parte, dintre frazeologism și sintagmă, pe de altă parte, dintre frazeologism și cuvânt;
- introducerea categoriei valorii de conectivitate a frazeologismului și a noțiunii de semnificație frazeologică ca unul dintre tipurile de bază ale sensului lexical;
- studierea sistematică a variabilității și a stabilității elementelor frazeologice, a factorilor care le reproduc;
- polisemia, omonimia, sinonimia, antonimia frazeologică rusă;
- descrierea apartenenței frazeologismelor la diferite părți de vorbire.

BDD-V5045 © 2019 Casa Cărții de Știință
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-27 03:03:38 UTC)

Această etapă – cum menționează și V.N. Telia – este considerată ca fiind cea a fundamentării și justificării „locului" frazeologiei, pe baza nivelului de stratificare a unităților sale, ori pe baza descrierii corpusului ei. Elementele corpusului constituie niște subsisteme frazeologice ale limbii, dintre care cel mai studiat și elaborat din punct de vedere științific s-a dovedit a fi subsistemul idiomurilor, acesta primind statutul de „nucleu" al frazeologiei (Telia 1996, 23).

Dintre lingviștii care au contribuit la fondarea și dezvoltarea frazeologiei ruse, din perioada clasică, îi amintim pe V.V. Vinogradov (1946, 1947), B.A. Larin (1956), A.V. Babkin (1964), A.V. Kunin (1970), N.M. Šanskij (1969), V.L. Arhanghelskij (1964), V.G. Gak (1976), A.I. Molotkov (1977), V.P. Žukov (1965, 1978), V.N. Telia (1965, 1966) și alții.

În studiile lor se regăsesc aspecte ale frazeologiei în plan structural, semantic, morfo-sintactic, stilistic, contextual, lexicografic și frazeografic.

Trebuie menționat faptul că, tot în perioada clasică a frazeologei ruse, au apărut lucrări în care au fost analizate frazeologismele unor limbi străine, studierea lor în sincronie și în diacronie, studii contrastive care au avut în vedere formarea unei baze teoretico-metodologice solide a frazeologiei ca disciplină științifică independentă și specifică. Întrucât principiile fundamentale ale teoriei generale din frazeologie s-au format în vremea când în lingvistică domina structuralismul, perioada „clasică" a frazeologiei se poate numi și „structuralistă".

Perioada „nonclasică" a frazeologiei ruse începe la sfârșitul anilor '60 și continuă până în anii '90 (inclusiv) ai secolului XX. Debutul perioadei se poate caracteriza printr-o „criză de dezvoltare" sau prin „boala creșterii" (Telia 1996, 23).

Până la începutul anilor '70, a apărut deja un număr semnificativ de lucrări referitoare la teoria generală și specifică în frazeologie. Cu toate acestea, având în vedere rezultatele importante care se reflectau și în studii, lingviștii s-au confruntat cu o serie de probleme noi apărute care nu puteau fi rezolvate, analizate cu ajutorul metodelor existente de până atunci. Dezvoltarea frazeologiei într-un cadru „structuralist" – cadru în care s-a cristalizat ca disciplină științifică și a funcționat o perioadă de timp – s-a dovedit a fi tot mai dificilă. Cu noua orientare se afirmă o nouă paradigmă științifică în studiile frazeologice, și anume **paradigma antropologică**.

Tocmai paradigma antropologică, în cadrul căreia se dezvoltă acum, din punct de vedere științific, frazeologia, definește / stabilește noi orientări și direcții, obiective și sarcini în studiul frazeologismelor. Preocuparea cea mai importantă, nu o mai reprezintă analiza obiectului **din exterior** – **descrierea** structurii frazeologismelor, a diferitelor tipuri de frazeologisme. Atenția se concentrează pe **explicare**, pe analiza obiectului **din interior** – pe *explicarea fenomenului frazeologic, a formării și funcționării acestuia.*

BDD-V5045 © 2019 Casa Cărții de Știință
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-27 03:03:38 UTC)

Dacă perioada clasică a frazeologiei s-a caracterizat prin izolare şi delimitare, perioada nonclasică se caracterizează printr-o tendinţă inversă: noile orientări ştiinţifice conduc la convergenţa frazeologiei atât cu alte discipline lingvistice, cât şi cu discipline ştiinţifice nonlingvistice, la interacţiunea lor şi la împrumutarea unor fapte din experienţa lor ştiinţifică.

O influenţă semnificativă asupra dezvoltării frazeologiei ruse începe să aibă, înainte de toate, gramatica (în special, gramatica generativ-transformaţională). Apariţia în anii ’50-’60 ai secolului XX, în lingvistică, a direcţiei generativ-transformaţionale, al cărei fondator este considerat N. Chomsky, duce la schimbări radicale şi în domeniul cercetărilor frazeologice atât în SUA, cât şi în Europa Occidentală şi Japonia. Ideile gramaticii generative se regăsesc şi în studiile cercetătorilor ruşi I.A. Melčiuk (1974), V.G. Gak (1976), A.V. Kunin (1970) şi alţii.

Astfel, perioada nonclasică a formării frazeologiei ca ştiinţă se caracterizează, pe de o parte, prin însuşirea unor noi metode de analiză, elaborate în conformitate cu gramaticile de tip generativ şi, prin urmare, a „lipirii” acestora la metodele cunoscute din lexicologie şi sintaxă, iar, pe de altă parte, se caracterizează printr-o atenţie sporită acordată funcţiilor pragmatice ale frazeologismului, rolului acestuia în enunţ, în procesul de vorbire şi în formarea textului.

Caracterul interdisciplinar al frazeologiei în perioada nonclasică se reflectă, în mod deosebit, în „transpunerea” în sfera cercetărilor frazeologice a teoriilor, ideilor unor direcţii / paradigme ale psihologiei, cum ar fi cele ale psihologiei gestaltiste şi ale celei cognitive, care se ocupă de probleme referitoare la mecanismul de cunoaştere, de funcţionare a reprezentanţilor simbolici, de legătura între procesele cognitive şi procesele creierului, de memorie, percepţie etc.

În acelaşi timp, frazeologia din perioada în discuţie, preocupată de **căutarea noilor orizonturi şi perspective teoretice**, începe să se extindă şi spre alte ştiinţe umaniste, cum ar fi antropologia, etnologia, istoria, sociologia şi altele. Ca urmare a acestor căutări, se formează, treptat, **o nouă interpretare a unităţilor frazeologice** ca instrumente de ordonare mentală a lumii, ca mijloace de consolidare a viziunii etnice sau naţionale asupra lumii, ca esenţă care depozitează caracteristici ale evoluţiei unui popor, a istoriei, a culturii acestuia, în care sunt „reconstruite” cele mai vechi straturi „arheologice” (ale culturii) ca formaţiuni speciale, în care se reflectă concepţia despre lume şi filozofia vieţii a poporului respectiv.

Per ansamblu, perioada nonclasică a frazeologiei ruse poate fi descrisă ca un punct de cotitură, o perioadă cu schimbări radicale. Este momentul în care frazeologia se află la „intersecţia” a două paradigme: structuraliste şi antropologice. Este momentul când relevanţa primei

BDD-V5045 © 2019 Casa Cărţii de Ştiinţă
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-27 03:03:38 UTC)

paradigme (a celei structuraliste) treptat „slăbește”, iar a doua tocmai ce începe să se dezvolte și să se înrădăcineze în cercetările frazeologice.

Acest fapt explică existența, în perioada nonclasică, a două tipuri de cercetări: a „vechilor” structuri și a cercetărilor care îndeplinesc cerințele moderne, contemporane, dedicate elaborării unor noi concepte științifice și poziții teoretice care sunt în măsură să ajungă la esența fenomenului frazeologic.

Perioada „postnonclasică” (perioada nouă) – începe în anii ’90 ai secolului XX și reprezintă etapa modernă din istoria dezvoltării frazeologiei. Este perioada „integrării științifice pe scară largă”, fapt ce s-a reflectat în intensificarea interacțiunii frazeologiei nu numai cu alte domenii ale lingvisticii, dar și cu științele sociale și ale filozofiei, cu științe ale naturii, cu matematica.

Așadar, principala caracteristică distinctivă a acestei perioade o constituie integrarea științifică, lucru vizibil nu doar în extinderea granițelor științifice ale frazeologiei, ci și în actualizarea unei necesități apărute în anii ’90, care face apel la întreaga experiență frazeologică acumulată, la sintetizarea ei, ținând cont de tendințele științifice actuale.

În ceea ce privește a treia perioadă – postnonclasică – în ea se regăsesc atât cercetări frazeologice legate de sfera antropologică, cât și preocupări, studii în care se poate remarca „renașterea” structuralismului.

De-a lungul deceniilor, în cele trei etape, fiecare direcție a urmărit, din diferite poziții teoretice și prin metode proprii, un singur obiectiv de cercetare, îmbogățind astfel știința despre frazeologie cu informații noi. În același timp, direcțiile perioadei postnonclasice a frazeologiei ruse se dezvoltă împreună, într-o interacțiune continuă, pe baza integrării rezultatelor obținute.

Datorită acestui fapt, se formează, se concretizează sensul frazeologismelor care, în cele mai multe cazuri, reflectă identitatea culturală a unui popor, conștiința de sine, mentalitatea lui. În perioada „nouă” s-a ajuns la concluzia că toate aceste lucruri de care am amintit în enunțul precedent pot fi exprimate în procesele de utilizare a unităților frazeologice, în diferite tipuri de discursuri. Delimitarea celor trei perioade principale, ale căror limite cronologice sunt definite, ne permite să urmărim dinamica dezvoltării multidirecționale a frazeologiei ca știință, bazată pe continuitatea experienței științifice și transmiterea acesteia către alte generații. În acest sens, în **etapa actuală a frazeologiei**, o importanță deosebită are noțiunea de „tradiție frazeologică”.

În prezent, frazeologia rusă reprezintă combinația, totalitatea diferitelor direcții științifice. Aceste direcții au apărut și s-au dezvoltat în cadrul unei tradiții frazeologice.

Ce înseamnă **tradiția frazeologică**? Este un sistem al cunoștințelor generale din domeniul frazeologiei, cunoștințe care formează și reprezintă o

BDD-V5045 © 2019 Casa Cărții de Știință
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-27 03:03:38 UTC)

anumită imagine ştiinţifică a lumii, concepţia despre lume a unei comunităţi socioculturale, este experienţa ştiinţifică a cercetătorilor frazeologiei ca ştiinţă, ca parte integrantă a unei limbi naturale. După cum ne arată studiile, astăzi frazeologia este o sinteză alcătuită din tradiţii ştiinţifice concrete care fixează poziţia şi statutul frazeologiei ca ştiinţă independentă, având propria ei bază terminologică, metode de cercetare specifice şi mijloace diferite pentru elucidarea unor probleme ştiinţifice.

Amintim că, pe parcursul formării ştiinţei despre frazeologie, apar tradiţii diferite. Astfel, în cercetarea frazeologică generală putem vorbi despre tradiţia rusească, germană, franceză, anglo-saxonă, asiatică şi despre alte tradiţii. Fiecare tradiţie frazeologică se deosebeşte de cealaltă printr-un sistem de concepţii referitor la obiectul de cercetare, prin scopuri, programe, metode de analiză, abordare diferită şi specifică.

În ceea ce priveşte **tradiţia frazeologică rusă**, aceasta îşi are rădăcinile în şcoala lui V.V. Vinogradov şi, de-a lungul anilor, s-a caracterizat prin deschidere şi dinamism. Pornind de la tradiţia şcolii lui V.V. Vinogradov, ulterior s-a format şcoala lui A.V. Kunin, V.L. Arhanghelskij, V.P. Žukov, N.M. Šanskij, V.N. Telia, V.M. Mokienko, şcoli care reprezintă direcţii diferite în istoria frazeologiei ruse, tradiţia frazeologică fiind cea care asigură legătura între şcoli, între direcţii, continuitatea în opiniile ştiinţifice.

În prezent, teoria generală a frazeologiei se dezvoltă datorită activităţii (individuale sau comune) a unor şcoli influente care şi-au elaborat propriile direcţii, în cadrul tradiţiei frazeologice naţionale.

Una dintre direcţiile actuale bine elaborate ale tradiţiei frazeologice ruse este cea **culturologică**. În teoria frazeologică contemporană, direcţia culturală are câteva tipuri. Cele mai cunoscute sunt: direcţia etnolingvistică, lingvoculturală, etnopsiholingvistică. Particularităţile acestor direcţii, dar şi interconexiunea lor, au fost dezbătute şi demonstrate în lucrările lui V.G. Kostomarov (2005), V.N. Telia (1999, 2005), M.L. Kovšova (2012), V.A. Maslova (2004) ş.a.

Specificul direcţiei lingvoculturale în frazeologia rusă, al cărei iniţiator a fost V.N. Telia, constă în faptul că ea are ca punct de plecare premisa conform căreia cultura şi limba – ca două sisteme semiotice diferite – se află într-o „interacţiune”, în urma căreia se formează un subsistem frazeologic, în care fiecare frazeologism dobândeşte statutul de semn al „limbajului” culturii. Pentru cercetarea acestei interacţiuni a fost necesară studierea unor noţiuni din sfera lingvoculturologică actuală, cum ar fi, „conotaţie culturală”, „competenţă cultural-lingvistică”, „coduri culturale”, „referinţă culturală”, „lingvocultură”, „concept cultural”, „sferă conceptuală culturală”, „memorie culturală” şi altele. În lucrările multor lingvişti ruşi sunt analizate conceptele amintite mai sus prin crearea unor noi metode de

BDD-V5045 © 2019 Casa Cărţii de Ştiinţă
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-27 03:03:38 UTC)

cercetare (Telia 1996, 2004), (Čerdanceva 1996), (Kabakova 2004), (Zykova 2018), (Zaharenko 2013).

Un pas important în cercetarea frazeologiei, în dezvoltarea direcției lingvoculturale a însemnat apariția *Marelui dicționar frazeologic rus*, în anul 2006, sub îndrumarea **prof. Veronika N. Telia** (BFSRJ 2006). În dicționar, după sensul redat de fiecare frazeologism, urmează o explicație, un comentariu la sensul acestuia din punct de vedere cultural. Acest comentariu se referă la corelarea imaginii întregului frazeologism sau doar a unui component al acestuia cu cele mai vechi straturi ale culturii, cu codurile culturale, cu ritualuri, obiceiuri, tradiții.

Pentru cercetările viitoare este necesară continuarea studierii conotației culturale, elaborarea metodelor care sunt în măsură să cuprindă volumul de informații culturale exprimate în frazeologisme, ceea ce presupune, în primul rând, o nouă abordare a sensului frazeologic.

Bibliografie:

Arhanghelskij V.L. (1964). *Ustojčivye frazy v sovremennom russkom jazyke. Opyt teorii ustojčivych fraz i problemy obščej frazeologii.* Rostov-pe-Don: Univ. din Rostov.

Babkin, A.M. (1964). Frazeologija i leksikografia. În A.M. Babkin (ed.). *Problemy frazeologii: issledovanija i materialy*. Moscova-Leningrad: Nauka, 7–36.

BFSRJ (2006) = *Bol'šoj frazeologičeskij slovar' russkogo jazyka.* V.N. Telia *et alii* (ed.). Moscova: AST-Press Kniga.

Colțun, Gheorghe (2000). *Frazeologia limbii române*. Chișinău: Arc.

Čerdanceva, T.Z. (1996). Idiomatika i kul'tura (Postanovka voprosa). În *Voprosy jazykoznanija*. n°.1, 58–70.

Gak, V.G. (1976). Frazeologičeskie edinicy v svete assimetrii jazykovogo znaka. În *Voprosy filologii. Trudy Samarkandskogo Univ*. Novaja serija. n°. 277. VII. Samarkand: Univ. din Samarkand, 5–13.

Kabakova, S:V. (2004). *Mechanizmy kul'turnoj interpretacii obraznogo osnovanija idiom. Rezul'taty napravlennogo associativnogo eksperimenta.* În V.N. Telia (ed.). *Kul'turnyje sloi vo frazeologizmach i v diskursivnych praktikach.* Moscova: Jazyki slavjanskoj kul'tury, 77–85.

Kostomarov, V.G. (2005). *Naš jazyk v dejstvii. Očerki sovremennoj russkoj stilistiki*. Moscova: Gardariki.

Kovšova, M.L. (2012). *Lingvokul'turologičeskij metod vo frazeologii: Kody kul'tury*. Moscova: Knižnyj Dom „Librokom".

Kunin, A.V. (1970). *Anglijskaja frazeologija: teoretičeskij kurs.* Moscova: Vyšaja škola.

Larin, B.A. (1956). Očerki po frazeologii. În *Učionye zapiski LGU*. Seria filol. nauk. Vol. 198. n°. 24. Leningrad: Univ. din Leningrad, 200–225.

Maslova, V.N. (2004). *Lingvokul'turologija: učebnoje posobije.* Moscova: Akademija.

Melčiuk, I. A. (1974). *Opyt teorii lingvističeskich modelej „Smysl ↔ Tekst"*. Moscova: Nauka.

Molotkov, A.I. (1977). *Osnovy frazeologii russkogo jazyka*. Leningrad: Nauka.

Šanskij, N.M. (1969). *Frazeologija sovremennogo russkogo jazyka*. Moscova: Vyšaja škola.

BDD-V5045 © 2019 Casa Cărții de Știință
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-27 03:03:38 UTC)

Sidorenko, M.I. (1982). *Paradigmatičeskie otnošenija frazeologičeskich edinic v sovremennom russkom jazyke.* Leningrad: Institutul Pedagogic „A.I. Herzen".
Telia, Veronika (1966). *Čto takoe frazeologija?* Moscova: Nauka.
Telia, Veronika (2005). Faktor kul'tury i vosproizvodimost' frazeologizmov – znakov mikrotestov. În V.N. Telia (ed.). *Sokrovennye smysly: Slovo. Tekst. Kul'tura*. *Sbornik statej v čest' N.D. Arutjunovoj.* Moscova: Jazyki russkoj kul'tury, 674–684.
Telia, Veronika (2005). O fenomene vosproizvodimosti jazykovych vyraženij. În V.N. Telia (ed.). *Jazyk, soznanije, kommuniacija*. Vyp. 30. Moscova: MAKS Press, 4–42.
Telia, Veronika (1965). O frazematike kak lingvističeskoj discipline. În V.N. Telia (ed.). *Aktual'nye problemy sovremennogo jazykoznanija*. Samarkand: Univ. din Samarkand, 15–25.
Telia, Veronika (1999). Pervoočerednye zadači i metodologičeskie problemy. În V.N. Telia (ed.). *Frazeologija v kontekste kul'tury*. Moscova: Jazyki russkoj kul'tury, 13–24.
Telia, Veronika (1996). *Russkaja frazeologija: semantičeskij, pragmatičeskij i lingvokulturologičeskij aspekty*. Moscova: Jazyki russkoj kul'tury.
Vinogradov, V.V. (1947). Ob osnovnych tipach frazeologičeskich edinic v russkom jazyke. În V.G. Kostomarov *et alii* (ed.). *V.V. Vinogradov. Izbrannye trudy*. *Leksikologija i leksikografija.* Moscova: Nauka, 1977, 140–162.
Vinogradov, V.V. (1946). Osnovnye ponjatija russkoj frazeologii kak lingvističeskoj discipliny. În V.G. Kostomarov *et alii* (ed). *V.V. Vinogradov. Izbrannye trudy*. *Leksikologija i leksikografija.* Moscova: Nauka, 1977, 118–139.
Zaharenko, I.V. (2013). Archetipičeskaja oppozicija „svoj – čužoj" v prostranstvennom kode kul'tury. În V.V. Krasnych *et alii* (ed.). *Jazyk, soznanije, kommuniacija*. *Sbornik naučnych trudov, posvjaščonyj pamjati prof. V.N. Telia*. Moscova: MAKS Press. Vyp. 13, 15–31.
Zykova, I.V. (2018). *Konceptosfera kul'tury i frazeologija. Teorija i metody lingvokul'turologičeskogo izučenija*. Moscova: Lenand.
Žukov, V.P. (1965). Frazeologizmy s peremennym sostavom komponentov v russkom jazyke: K probleme toždestva frazeologizmov. În *Učionye zapiski LGPI „A.I.Herzen"*. Vol. 257. Leningrad: Univ. din Leningrad, 96–108.
Žukov, V.P. (1986). *Russkaja frazeologija*. Moscova: Vyššaja škola.
Žukov, V.P. (1978). *Semantika frazeologičeskich oborotov*. Moscova: Prosveščenie.

BDD-V5045 © 2019 Casa Cărții de Știință
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-27 03:03:38 UTC)